

Ткачук А. С., студентка
Федорова Ю. Г., к. філол. н., доц.
Маріупольський державний університет

ПОНЯТТЯ «МЕТАФОРИ» В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

Один із основних тропів поетичного мовлення «метафора» привертає увагу багатьох дослідників, тому вона стала предметом і нашого дослідження не випадково. Серед інших тропів метафора займає центральне місце, тому що дозволяє створити повні образи, засновані на яскравих, несподіваних асоціаціях. Тому ми маємо на меті: визначити та надати стиль основному аспекті розуміння метафори в сучасній лінгвістиці.

Проблемою дослідження метафори як мовного явища займалися такі дослідники як Дж. Лакофф, М. Джонсон, А. Чудінов трактували метафору як поетичний і риторичний виразний засіб, що належить швидше до незвичайної мови, ніж до сфери повсякденного буденного спілкування. Більш того, метафора зазвичай розглядається виключно як приналежність природної мови – то, що відноситься до сфери слів, але не до сфери мислення або дії. Також вони відзначали, що наша повсякденна понятійна система, в рамках якої ми мислимо і діємо,

метафорична за самою своєю суттю. Тим самим обумовлюється актуальність обраної теми [3, с. 75-94].

Метафора – це слово або вираз, що вживається в переносному значенні, в основі якого лежить порівняння неназваного предмета з будь-яким іншим на підставі їх загальної ознаки. Термін належить Аристотелю і пов'язаний з його розумінням мистецтва як наслідування життя. Метафора Аристотеля, по суті, майже не відрізняється від гіперболи (перебільшення), від синекдоха, від простого порівняння або уособлення і уподібнення. У всіх випадках присутнє перенесення сенсу з одного слова на інше. В основу метафори може бути покладено подібність самих різних ознак предметів: кольору, форми, обсягу, призначення, положення. Також, хотілось би зазначити, що особливу експресивність, точність і виразність тексту надають розгорнуті метафори, в яких метафоричний образ реалізується в декількох словосполученнях або пропозиціях [1, с. 47].

Один з зарубіжних дослідників метафори Уілрайт Ф. вважав метафору елементом Т-мови (Т-мову (tensive language), або «мова, що створює напругу», – ключове поняття загальної теорії метафори, що розвивається Ф. Уілрайта. Він стверджував, що в метафорі важлива духовна глибина, на яку об'єкти зовнішнього світу, реального або вигаданого, переміщуються за допомогою холодної уяви. Процес переміщення, який в цьому випадку має місце, може бути описаний як семантичний рух; уявлення про такий рух приховано в самому слові «метафора» – подвійний акт поширення і з'єднання, який позначає істоту метафоричного процесу. Поширення і з'єднання, що представляють собою два головні елементи метафоричної діяльності, найбільш дієві в поєднанні [4, с. 203].

Основним видом метафори є уособлення, яке іноді називається персоніфікацією. Суть уособлення полягає в тому, що ознаки живої істоти переносяться на щось неживе. Нерідко уособлюються абстрактні поняття. Для алегоричного вираження абстрактних понять служить алегорія, яка є їх умовним позначенням, заснована, на якомусь схожому абстрактному понятті і конкретному явищі або предмету [3, с. 98].

Огляд використання і застосування метафори, який приводиться в роботах Л. В. Балашової, М. Блека, В. В. Виноградова, Ю. Д. Аפרесян, Дж. Лакоффа та інших показує, наскільки різноманітна кількість досліджень даного поняття та його основних складових. Слід зазначити, що існуючі відмінності в підходах та трактуваннях не є наслідком «неправильного» розуміння суті питання. Безумовно, в тлумаченнях багатьох дослідників є спірні положення, але головне, що визначає принципів розходження в думках, – це складність і багатоплановість самого предмета дослідження [2, с. 77].

Таким чином, проаналізувавши різні джерела дослідження метафори, можна сказати, що метафора є продуктивним засобом мовної

виразності в мові сучасної літератури і публіцистиці, виступаючи не тільки як інструмент опису і оцінки дійсності, а й як засіб її пізнання. Метафори активно і продуктивно застосовуються, збільшуючи інформативну цінність і образність повідомлення за допомогою асоціацій, що викликаються переносним вживанням слова.

Література

1. Аристотель. Поэтика // Античные теории языка и стиля. М.: 1996. 149 с.
2. Апресян Ю. Д. Метафора в семантическом представлении эмоций. М.: 1993. 67 с.
3. Лакофф Дж., Джонсон М. Метафоры, которыми мы живем // Теория метафоры. М.: 2008. 75-94 с.
4. Никоненко С. В. Аналитическая трактовка метафоры. М.: Высш. шк., 2003. 98 с.